

Чоловік зі шрамом

Джек Лондон

Джейкоб Кент усе життя був невиліковним скнарою. Цей ґандж породив у ньому недовіру до всіх та кожного, і його вдача зіпсувалася настільки, що мати з ним справу було дуже нелегко. Він страждав сомнамбулізмом і був надзвичайно твердолобим у своїх переконаннях. Змалку працював ткачем, поки клондайкська лихоманка не зайшла йому в кров і не відірвала його від ткацького верстата. Халупа Кента стояла на півдорозі між постом Шістдесятої Милі та річкою Стюарта. І мандрівники, що зазвичай проїздили тут по дорозі на Доусон, порівнювали його з бароном-грабіжником, що сидить у своєму неприступному замку й бере данину з караванів, які проходять по занедбаних дорогах його володінь. Втім, для того щоб вигадати таке порівняння, слід було знатися на історії; а менш освічені золотошукачі з річки Стюарта описували Кента у дещо простішій манері, вживаючи досить сильні вирази.

До речі, ця халупа була не його. Її збудували кілька років тому двоє золотошукачів, що саме для цього привели сюди пліт з лісом. Це були гостинні хлопці — і навіть після того, як вони покинули цю хижку, ті мандрівники, що знали до неї дорогу, завжди спішили тут заночувати. Це було вельми зручно, бо давало змогу не гаяти час і сили на влаштування привалу. Існувало також неписане правило, за яким останній з тих, хто ночував у хижці, лишав для свого наступника чималеньку в'язанку хмизу. Чи не щоночі тут збиралося на нічліг з півдюжини гостей. Джейкоб Кент узяв це на замітку і, скориставшись із того, що в хижки не було господаря, самочинно вселився до неї. Відтоді стомлені мандрівники мусили платити долар з носа за право переночувати на підлозі, а Джейкоб Кент сам зважував золотий пісок — і шахраював при цьому нещадно. Він ще й примудрився обладнати справу так, що гості рубали для нього дрова та носили воду. Власне, це був просто розбій, але його жертви були людьми добросердечними і, дарма що ненавиділи Кента, дозволяли йому мати поживу з гріха.

Одного квітневого дня Кент сидів біля дверей своєї халупи, грівся на сонечку і не спускав очей зі стежки, мов хижий павук, що чигає на здобич. Внизу лежав Юкон — крижане море тяглося на південь і на північ, сягаючи двох миль у ширину між плавними звивинами берегів. По його нерівній поверхні біг санний шлях, що звідси здавався тоненькою подряпиною на снігу, — то була стежина у півтора фута завширшки й у дві тисячі миль завдовжки. Кожний лінійний фут цього шляху чув більше прокльонів, ніж будь-яка інша дорога у християнському світі та за його межами.

Того дня Джейкоб Кент був у чудовому гуморі. Минулої ночі він побив власний рекорд, продавши свою гостинність не більше не менше як двадцяти восьми відвідувачам. Щоправда, це було дуже незручно, і четверо з них до ранку хропіли на підлозі біля його ліжка; але мішок із золотим піском добре-таки поважчав. Цей мішок, у якому зберігався сяючий золотий скарб, був для Кента джерелом найбільшої втіхи та найтяжчих страждань. У його тісному череві вміщалися небеса й пекло. В

однокімнатній хижці не було де сховатися від сторонніх очей, і тому Кента постійно мучив страх, що його пограбують. Ці бородаті розбишаки, того і жди, поцуплять мішок! Він часто бачив у страшних снах, що лихо скоїлося насправді, і прокидався від жаху. Деякі з цих розбійників ввижалися йому раз за разом, і зрештою він добре запам'ятав їх усіх, а найкраще — "їхнього ватажка із засмаглим обличчям та шрамом на правій щоці. Цей парубок докучав йому найбільше, і вранці, щойно прокинувшись, Кент вигадував усе нові й нові схованки для свого мішка — і всередині хижки, і ззовні. Заховавши свій скарб, він зітхав із полегкістю й кілька ночей спав спокійно, а потім знову бачив уві сні, як він хапає за комір Чоловіка Зі Шрамом у ту страшну мить, коли той надібав дорогоцінний мішок. Прокинувшись у розпалі боротьби зі злочинцем, він зривався з ліжка й переносив мішок у нове, більш надійне сховище. Було б несправедливим вважати, що він став жертвою галюцинацій; проте він вірив у лихі прикмети і передачу думок на відстані, й ці примарні розбійники здавалися йому астральними тілами живих людей, які, хоч і перебувають далеко, в цю саму мить подумки зазіхають на його багатство. І хоч він продовжував висотувати жили з тих нещасних мандрівників, що переступали його поріг, кожна нова унція золота у мішку примножувала його страждання.

Отож Джейкоб Кент сидів, гріючись на сонечку, і раптом несподівана думка змусила його скочити з місця. Найбільшим щастям у його житті були ті хвилини, коли він зважував та переважував свій золотий пісок. Але це щастя затьмарювала одна обставина, яку він досі не зміг подолати. Його терези були надто малі; на них можна було зважити тільки півтора фунта, тобто вісімнадцять унцій, а він зібрав уже разів у три з третиною більше. Йому ніяк не вдавалося зважити все золото відразу, і, на думку Кента, це позбавляло його змоги побачити скарб у всій красі. А так і сама радість од володіння ним була наполовину меншою. Авжеж, така дрібна перешкода ніби зменшувала і значення, і сам факт володіння скарбом. І зараз Кент схопився з місця, бо йому раптом спало на думку, як можна це зробити. Він сторожко роззирнувся довкола і, впевнившись, що на стежці нікого немає, увійшов до халупи.

Поспіхом прибравши все зі столу, Кент поставив на нього терези, на одну шальку поклав гирі вагою в п'ятнадцять унцій і врівноважив їх золотим піском. Замінивши гирі золотом, він отримав тридцять точно зважених унцій. Потім знову висипав ці тридцять унцій на одну шальку і врівноважив золотим піском. Зваживши в такий спосіб усе своє золото, він аж спітнів од хвилювання. Він тремтів, не тямлячись од захвату. Однак це не завадило йому старанно витрусити мішок, до останньої золотої порошок, поки рівновага не порушилася і одна шалька терезів не опустилася на стіл. Тоді він поновив рівновагу, поклавши на другу шальку гирю вагою в одну двадцяту унції та п'ять золотих крупинок. Він стояв, відкинувши голову назад, і дивився на золото мов зачарований. Мішок спорожнів, але тепер можливості терезів були невичерпними. На них можна було зважити будь-яку кількість золота — від найдрібнішої порошок до багатьох фунтів. Мамона[17] запустила свої загребущі руки у саме серце Кента. Вечірнє сонце зазирнуло у відчинені двері й осяяло терези з їхнім Жовтим тягарем. Дорогоцінні

горбики, мов золотаві перса бронзової Клеопатри, ніжно сяяли у його променях. Час і простір зникли.

— А щоб я пропав! У тебе золота на кілька гіней стане, їй-богу!

Джейкоб Кент рвучко озирнувся, простягаючи руку до своєї двостволки, що лежала поруч. Але, побачивши лице непроханого гостя, він очманіло сахнувся назад. То було обличчя Чоловіка зі Шрамом!

Чоловік з цікавістю позирнув на нього.

— Ну, та не бійся, — мовив він, примирливо махнувши рукою. — Я тобі нічого не зроблю, і твоє кляте золото мені теж ні до чого... Та ти здурів, чи що? — додав він, бачачи, що обличчя Кента блищить від поту, а коліна трусяться. — Чого ти мовчиш, наче язика проковтнув? — провадив він далі, поки Кент силувався перевести подих. — Чи тебе заціпило? Що тут у біса коїться?

— Д-д-де це ви дістали?.. — нарешті спромігся вимовити Кент, вказавши тремтячим пальцем на страшний шрам, що перетинав щоку прибульця.

— Та це один морячок пригостив мене ганшпугом від грот-бом-брамселя. А чого ти лізеш не в своє діло, скажіть на милість? А щоб я пропав! Чи тобі, мо', не до вподоби мій шрам? Мо', він таким панам, як ти, очі ріже? В чому справа, га?

— Ні, ні, — заперечив Кент з кислою посмішкою, безсило опускаючись на стілець. — Мені просто цікаво...

— Ти колись бачив такий шрам? — грізно спитав гість.

— Ні...

— Краса та й годі, правда?

— Атож, атож, — закивав головою Кент, бажаючи задобрити свого дивного відвідувача. Проте він аж ніяк не чекав, що його спроба бути гречним викличе такий спалах гніву.

— Ох ти погань, юшка ти смердюча, квац облізлий! Хочеш сказати, що найбільше страхіття, яким Господь Бог затаврував людське обличчя, — це краса?.. Що ти маєш на увазі, ти...

І лютий син моря вибухнув зливою химерних прокльонів, у яких мішалися боги, чорти, чудовиська й люди у всіх можливих поєднаннях. Він лаявся з таким завзяттям, що Джейкоб Кент остовпів. Він зіщулювся і підвів руки, наче боронячись од нападу. Вигляд у нього був такий безпомічний, що моряк раптом обірвав на півслові свою пишну заключну промову і розреготався, як навіжений.

— Сонце геть спаскудило дорогу, — мовив Чоловік зі Шрамом у перерві між громовими вибухами реготу. — І я можу лише сподіватися, що тобі буде приємно провести час у товаристві добродія з такою пикою, як у мене. Ану, розпали вогонь у своїй кочегарні, а я поки розпряжу та погодую собак. І дров не жалій, чоловіче: їх у лісі на всіх вистачить, а в тебе повно вільного часу, щоб помахати сокирою. І ще принеси відро води. Ну-бо, ворущися, чуєш? А то я тебе так провчу, що й мало не покажется!

Нечувана річ! Джейкоб Кент розпалював вогонь, рубав дрова, носив воду — одне слово, всіляко намагався прислужитися своєму гостю! Джим Кардіджі ще в Доусоні

вдосталь наслухався оповідей про здирство, яке чинив цей Шейлок з придорожньої халупи; а потім весь час зустрічав по дорозі його жертв, які додавали нові подробиці до літопису його злодіянь. І тепер Джим Кардіджі — котрий, як усі моряки, любив із когось пошуткувати, — опинившись у славнозвісній халупі, вирішив, як то кажуть, "розіграти" її хазяїна. Звичайно, він помітив, що досяг навіть більшого успіху, ніж сподівався, проте й гадки не мав, яку роль відіграв у цій справі його шрам. Та хоч він і не розумів, що й до чого, ясно було одне — що він таки нажахав Кента; і Джим вирішив скористатися з цієї обставини так безжально, як то робить будь-який сучасний торговець у гонитві за баришем.

— А щоб я пропав! Я бачу, ти спритний хлопець, — схвально мовив він, схиливши голову набік і дивлячись на заклопотаного хазяїна. — І нащо ти поліз копати золото, га? Краще б у шинкарі подався, їй-богу! Тут на річці я тільки й чув розмов, що про тебе, та все ж не думав, що ти такий молодець.

Джейкоб Кент відчував палке бажання розрядити у гостя свою рушницю, але таємнича дія шраму була надто сильною. Це був справжній Чоловік зі Шрамом — той, що так часто грав роль грабіжника в його уяві. Отже, це він, живе втілення тієї лихої мари, що являлася йому вві сні, той, хто стільки разів зазіхав на його золото! Інакше й бути не може — Чоловік зі Шрамом, у плоті й крові, хоче пограбувати його! А цей шрам! Кент не міг одірвати від нього очей, як не зміг би зупинити биття власного серця. Попри всі зусилля, його погляд неухильно вертався до обличчя гостя, як стрілка компаса повертається до полюса.

— Мій шрам тобі муляє, чи що? — раптом гримнув Джим Кардіджі. Він розстилав на підлозі ковдри і, звівши очі, зустрів пильний погляд Кента. — А коли так, краще спускай вітрило, загаси вогні та лягай спати. Ану, ворущися, швабро нікчемна, а то я тобі всю носову частину розвалю, так і знай!

Кент так перелякався, що мусив тричі дмухнути на каганець, аби погасити його, і хутко заповз під ковдру, навіть не знявши мокасини.

Матрос ліг на свою жорстку постіль на підлозі і скоро безтурботно захропів, а Кент лежав, утупивши погляд у темряву, і стискав у руці дробовика. Він вирішив не спати до ранку, бо так і не встиг заховати свої п'ять фунтів золота, і тепер вони лежали у скрині для набоїв, біля його подушки. Незважаючи на всі зусилля, врешті-решт він таки задрімав, проте золото й уві сні гнітило його душу важким тягарем. Якби він не заснув у такому знервованому стані, демон сомнамбулізму не приступився б до нього в цю ніч, а вранці Джиму Кардіджі не довелося б мати справу з лотком для промивання золота.

Вогонь у грубі марно боровся за життя і врешті-решт погас, а мороз просочився крізь мох у шпаринах стін і настудив хату. Собаки надворі перестали вити і, згорнувшись у снігу, бачили вві сні рай, де повно сушеної риби, де немає погоничів і нагаїв. У хижці гість лежав, мов колода, а хазяїн неспокійно совався на ліжку, перебуваючи у владі дивного марення. Опівночі він раптом скинув із себе ковдру і встав. Цікаво, що всі подальші вчинки він здійснив, не запалюючи світла. Він не розплющував очей — може, тому, що було темно, а може, зі страху побачити страшний

шрам на щоці гостя; так чи інакше, він навпомацки підняв віко скрині для набоїв, заклав чималий заряд у дуло свого дробовика, не просипавши й крихти, і притоптав його зверху подвійним клейтухом, а тоді, прибравши все, повалився на ліжку.

Щойно світанок поклав свої сталеві голубі пальці на затягнуте проолієним папером вікно, Джейкоб Кент прокинувся. Спершись на лікоть, він підняв віко скрині й зазирнув усередину. Те, що він побачив — чи то, вірніше, не побачив, — справило на нього цілком несподіване враження, якщо брати до уваги його нервовість. Він зиркнув на сплячого, тихо опустив віко скрині й перевернувся на спину. Його лице було незворушно-спокійним. Жоден м'яз на цьому обличчі не ворухнувся; не було ані найменших ознак хвилювання чи розгубленості. Він довго лежав, розмірковуючи, а коли підвівся, то почав діяти спокійно, зважено, без зайвого шуму та поспіху.

Просто над головою у сплячого Джима Кардіджі в балку вбитий був міцний дерев'яний кілок. Джейкоб Кент тихцем накинув на нього мотузку в півдюйма завтовшки і спустив обидва її кінці вниз. Один кінець він обв'язав навколо пояса, на другому зробив петлю. Потім звів курок і поклав рушницю так, щоб вона була напхвату, біля купи ременів із лосиної шкіри. Зробивши над собою зусилля, щоб подивитися на шрам, він стійко витримав страшне видовище, одягнув петлю на шию матроса й, усім тілом подавшись назад, міцно затягнув її. В ту ж саму мить він навів на ворога рушницю.

Джим Кардіджі прокинувся, задихаючись, і втупив очманілий погляд у два сталеві дула, спрямовані на нього.

— Де воно? — спитав Кент, трохи послабивши мотузку.

— Ах ти, клятий... кх-х...

Кент знову відкинувся назад, і петля здавила горло полоненого.

— Ох ти, сво... ох...

— Де воно? — повторив Кент.

— Що? — насилу вимовив Кардіджі, віддихавшись.

— Золото.

— Яке золото? — перепитав ошелешений матрос.

— Яке, ти добре знаєш: моє.

— Та я його й близько не бачив. За кого ти мене маєш? Чи я тобі сейф, чи що? Яке мені діло до твого золота! Звідки мені знати, де воно?

— Знаєш чи не знаєш, а я тобі не дам дихати, поки не знатимеш. І спробуй тільки ворухни пальцем — враз дістанеш кулю в лоба!

— Господи милостивий!.. — прохрипів Кардіджі, коли мотузка натяглася знов.

Кент на мить відпустив и, і матрос, наче мимохіть закрутивши головою, примудрився трохи ослабити петлю і зсунути її під саме підборіддя.

— Ну то що? — спитав Кент, очікуючи зізнання.

Але Кардіджі глузливо всміхнувся.

— Ну то вішай мене, ти, шинкарю смердючий!

Тоді, як і передбачав матрос, трагедія обернулася на фарс. Кардіджі був важчим від

Кента, і той, як не викручувався, не зміг відірвати його від підлоги.

Попри всі його старання, матрос лишився стояти на ногах і таким чином зберіг точку опори, а петля під підборіддям допомагала йому втриматись у цьому положенні.

Впевнившись, що повісити матроса не вдасться, Кент усе ж таки продовжував натягувати мотузку. Він вирішив повільно задушити ворога або ж вирвати в нього зізнання, куди той подів золото. Але Чоловік зі Шрамом ніяк не хотів бути задушеним. Минуло п'ять, десять, п'ятнадцять хвилин — і зрештою Кент у відчаї опустив свого полоненого на підлогу.

— Гаразд, — мовив він, витираючи спітніле чоло, — коли не хочеш висіти, я тебе застрелю. Мабуть, деяким людям не судилося бути повішеними.

— Так ти геть зіпсуєш підлогу в хаті, — почав Джим, знаючи, що головне — виграти час. — Краще послухай, що я тобі скажу. Давай-но поміркуємо разом і вирішимо, як бути далі. У тебе пропав золотий пісок. Ти кажеш, що я знаю, де він, а я кажу, що не знаю. Давай усе обміркуємо і намітимо курс...

— Господи милостивий! — перебив його Кент, злостиво передражняючи матроса. — Ні, цього разу курс намічатиму я, а ти собі міркуй, якщо хочеш; та спробуй тільки рипнутись, і Бог свідок — я тебе пристрелю на місці!

— Заради моєї матері...

— Хай її Бог милує, коли вона тебе любить... Еге, он воно що! — Кент попередив порух матроса, притиснувши до його лоба дуло рушниці. — Лежи тихо, чуєш? Тільки ворухнися — і ти покійник.

Робота була досить марудна, якщо завважити, що Кент весь час мусив тримати рушницю наготові; але ж він не дарма був ткачем. За кілька хвилин він зв'язав матросові руки й ноги. Потім витяг його надвір і поклав біля стіни хижки, у тому місці, звідки полонений міг бачити річку й дивитися, як сонце сходить у зеніт.

— Даю тобі час до полудня, а тоді...

— Що?

— А тоді почимчикуєш у пекло. Та якщо скажеш, де золото, я триматиму тебе тут, поки не під'їде поліцейський загін!

— А щоб мене грім побив! Та що ж це таке робиться, га? Я невинний, мов ягнятко, а ти геть здурів, з глузду з'їхав, я бачу, і хочеш ні за що мене у пекло відправити... Ох ти, клятий старий пірат! Ох ти ж...

Джим Кардіджі дав волю своєму язичку — і цього разу перевершив самого себе. Джейкоб Кент виніс із халупи стільця, щоб зручніше було слухати. Вичерпавши весь свій запас словосполучень, матрос замовк і поринув у тяжкі роздуми, а його очі пильно стежили за сонцем, що надто поспішно здіймалося на сході. Собаки, здивовані таким довгим перепочинком, з'юрилися навколо хазяїна. Його безпомічний стан непокоїв тварин. Вони відчували щось лихе, проте не могли розуміти, в чому річ, і металися довкола, співчутливо повискуючи.

— Ану геть, ви, тварюки! — гримнув Джим, звиваючись, мов хробак, у марній спробі копнути їх ногою, — і раптом зрозумів, що лежить на краю провалля. Тільки-но собаки

розбіглися, він почав зосереджено міркувати. Що ж це за провалля, яке він відчуває, проте не бачить? Скоро він прийшов до правильного висновку. Людина від природи лінива, думав він, і ніколи не робить більше, ніж потрібно. Коли будуєш хижку, треба вкрити її дах землею — а звідси випливає логічне припущення, що землю при цьому беруть якомога ближче. Отже, він лежить на краю ями, з якої вибирали землю, щоб укрити дах Кентової халупи. Ця обставина, якщо з неї скористатися належним чином, може подовжити йому життя. І матрос зосередив усю увагу на ремнях із лосиної шкіри, що його зв'язували. Руки в нього були скручені за спиною, і сніг під ними почав танути. Знаючи, що вогка лосина шкіра стає пружною, Джим почав непомітно розтягувати реміні.

Він жадібно спостерігав за стежкою, і коли вдалині, з боку Шістдесятої Милі, на білому тлі крижаної кучугури на мить майнула чорна цятка, він кинув тривожний погляд на сонце. Воно невпинно наближалось до зеніту. Чорна цятка то виринала між крижаними пагорбами, то зникала у проваллях між ними; але Джим міг стежити за нею хіба що крадькома, боячись викликати підозри ворога. І коли Джейкоб Кент раптом звівся на ноги і почав пильно дивитися на стежку, для Кардіджі це була страшна мить. Але нарти, запряжені собаками, в цю хвилину знову сховалися за пагорбом, і їх не було видно, поки небезпека не минула.

— Ти діждешся, що тебе повісять за такі справи, — грізно мовив Кардіджі, намагаючись відвернути увагу Кента. — І будеш ти смажитися в пеклі, це я тобі кажу!.. Слухай! — крикнув він, трохи помовчавши. — Ти віриш у привидів?

Кент здригнувся, і Джим, зрозумівши, що обрав вірний шлях, продовжував:

— Привид завжди являється людині, що не дотримала слова. Тож якщо ти надумаєш мене порішити раніше восьми склянок[18] — я хотів сказати, до дванадцятої години, — я буду тобі являтися, так і знай! Чуєш чи ні? На хвилину, хоча б на секунду раніше — і я буду тобі являтися, ось побачиш!

Джейкоб Кент начебто завагався, але не мовив ні слова.

— Який у тебе хронометр? А на якій ви тут довготі? Звідки ти знаєш вірний час? — допитувався Кардіджі, марно сподіваючись вирвати у свого ката хоча б кілька хвилин. — Як ти ставиш годинника — за часом Казарми чи Компанії[19]? Бо ж якщо ти зробиш це, поки не проб'є на дванадцяту, я не заспокоюся на тім світі. Бачиш, я тебе чесно попереджаю! Я повернусь. А коли в тебе нема годинника, звідки ти знатимеш, як буде дванадцята? Ось що мені скажи! Звідки ти знатимеш, котра година?

— Я відправляю тебе на той світ вчасно, не сумнівайся, — відповів Кент. — Тут є сонячний годинник.

— То не годиться. Стрілка може відхилитися на тридцять два градуси.

— Усе перевірено.

— А як ти звіряв? За компасом?

— Ні. За Полярною зіркою.

— Точно?

— Точно.

Кардіджі застогнав і крадькома зиркнув на стежку. Нарти долали підйом десь за милю від хижки, не далі, і собаки розмашисто бігли чвалом.

— А тінь іще далеко від rischi?

Кент підійшов до примітивного сонячного годинника.

— За три дюйми, — оголосив він після уважного розгляду.

— Слухай, ти крикни: "Вісім склянок", перш ніж стріляти, добре?

Кент погодився, і обоє знову поринули в мовчання. Ремені на зап'ястях Кардіджі поволі розтягались, і він почав зсувати їх донизу.

— Що там на годиннику?

— Лишився один дюйм.

Матрос ледь ворухнувся, аби переконатися, що зможе скотитися вниз у потрібну мить, і зняв з рук перше кільце ременів.

— А зараз?

— Півдюйма.

Тут Кент почув рипіння полозів і озирнувся. Погонич лежав на нартах пластом, собаки вихором мчали до хижки. Кент рвучко повернувся й підняв рушницю на плече.

— Ще немає восьми склянок! — заперечив Кардіджі. — Я тобі явлюся, будь певний!

Джейкоб Кент вагався. Він стояв біля сонячного годинника, кроків за десять од своєї жертви. Чоловік на нартах, мабуть, побачивши, що біля хижки відбувається щось дивне, став на коліна, і нагай шалено засвистів над собачими спинами.

Тінь дійшла до rischi. Кент почав цілитись.

— Готуйсь! — урочисто скомандував він. — Вісім скля...

Та на якусь долю секунди раніше, ніж він договорив, Кардіджі скотився в яму. Кент не вистрілив і кинувся до краю. Бах!.. Рушниця вистрілила прямо в лице матросу, щойно він звівся на ноги. Проте з дула не курився димок; натомість полум'я спалахнуло збоку ствола, біля приклада, і Джейкоб Кент упав. Собаки вирвалися на берег і протягли нарти по його тілу, а погонич зістрибнув на землю в ту мить, коли Джим Кардіджі, звільнивши руки від ременів, вилазив із ями.

— Джим! — упізнавши його, скрикнув прибулий. — Що сталося?

— Що сталося? Та нічого. Це я часом роблю такі невеличкі вправи, щоб зміцнити здоров'я. Що сталося? Ох ти, клятий ідіот! Хутчіш розв'яжи мене, а то я тобі покажу, що сталося! Ворушися, або я тобою палубу відполірую! Ху-ух! — зітхнув він, коли товариш заходився працювати складаним ножом. — Що сталося? Оце-то я й хотів би знати. Може, ти мені скажеш, га?

Кент був уже мертвий, коли вони перевернули його на спину. Його рушниця, шомпольна, старожитнього вигляду, лежала поруч. Ствол відпав од приклада, і біля правого курка з'явля тріщина з вивернутими назовні краями, завдовжки у кілька дюймів. Матрос зацікавлено підняв рушницю. З тріщини ринув сяючий струмінь золотого піску. Тут Джим Кардіджі почав здогадуватись, у чому річ.

— Провалитися мені на цьому місці! — гримнув він. — Оце так штука! Осьде воно, його кляте золото! А щоб мене грім побив... і тебе також, Чарлі, коли зараз не

принесеш мені лоток!